

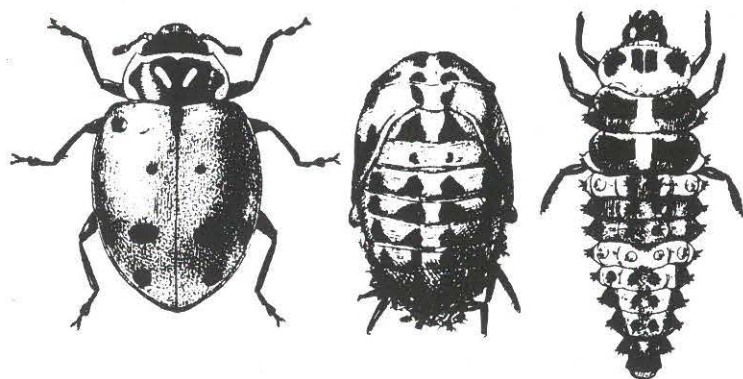
BIJZONDERE INSEKTEN

UIT 1977 „GELEZEN”

In het vorige nummer werd een artikel gewijd aan een aantal klachten veroorzaakt door mijten- of insektensoorten, die weinig frequent optreden of nog niet eerder in Nederland zijn gesignaleerd. Uit de rapporten van onze afdeling zijn hieronder nog een aantal vermeldenswaardige gevallen gelicht die bij de Afdeling Bestrijding van Ongedierte zijn binnengekomen.

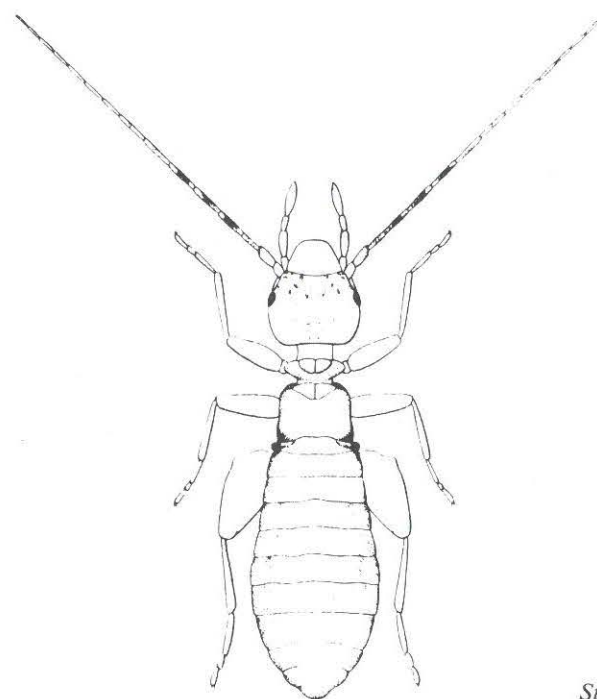
Januari

- Naar aanleiding van een radio-uitzending over het voorkomen van Onze-lieveheers-beestjes (fam. der *Coccinellidae*) in woningen werden een aantal monsters ter behandeling opgestuurd. In de meeste gevallen waren het inderdaad genoemde kevertjes, waarvan de bestrijding volmaakt overbodig is.

Onze-lieve-heers-beestje v.l.n.r. volwassen kever, pop, larve.

- Wij ontvingen twee monsters van een spekkeversoort. Deze soort, *Dermestes haemorrhoidalis* Küster, komt in Nederland zelden voor. Het betrof hier een oud voorraadjke kattenvoer, waarin deze kevers zich massaal hadden kunnen ontwikkelen.
- Een groothandel in meubelen „verheugde” ons met een monster insekten met bijgaande brief: „Bij deze zenden wij U een potje met daarin enkele „matluizen”, welke afkomstig zijn uit de matten van door ons geleverde stoelen. De klant wist ons te vertellen, dat deze dieren schadelijk waren en tevens dragers van „eieren of larven van de schapenlintwurm.” Het bleken enige onschadelijke stofluizen (*Psocoptera*) te zijn.

Stofluis

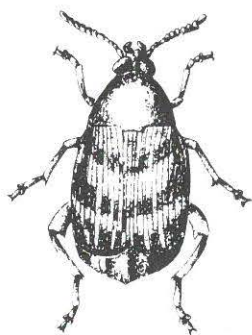
Februari

- In de tweede helft van deze maand kwamen er een tiental klachten binnen over een vliegenplaag, die zich voornamelijk in de Gelderse Vallei ophield. Ook in de pers werd enige aandacht aan dit fenomeen besteed. Het bleken in alle gevallen muggen te zijn, behorende tot de familie der *Chironomidae*. Nadere bestudering leidde tot de soort *Camptocladius minimus* Meig.

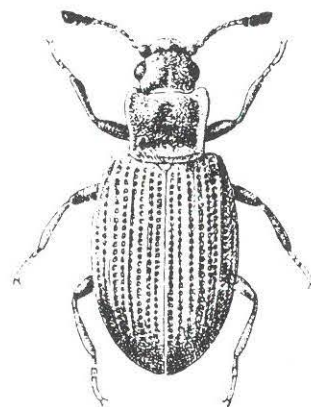
De larven van deze volmaakt onschadelijke muggensoort leven in vochtige grond, waar ze zich voeden met organische afvalstoffen. Waarschijnlijk overwintert de soort als larve in de grond; vanaf januari/februari kan men de volwassen muggen in grote aantallen aantreffen. Vermoedelijk hebben enkele warmere dagen er toe bijgedragen, dat deze muggen massaal gingen uitzwermen, waarbij ze door licht worden aangetrokken. Na enkele dagen was er geen sprake meer van een plaag.

Maart

- In deze maand kwamen er een groot aantal klachten binnen over het optreden van z.g. „brandhoutinsekten”. Deze in geveld hout levende kevers komen soms massaal te voorschijn uit hout, bestemd voor de open haard. Voor geen enkele soort (schorskevers, boktorren, e.d.) hoeft men bevreesd te zijn; aantasting van bewerkt hout vindt niet plaats.
- Ook kwamen in deze maand de stambonekevers (*Acanthoscelides obiectus* Say) te voorschijn uit de opgeslagen voorraadjke bonen. Aangezien deze diertjes zich lopend

Stambonekever

Kevertje van de familie der Lathridiidae.

of vliegend door de gehele woning begeven, wordt regelmatig zonder enig succes de hulp van de spuitbus ingeroepen.

- Voor de eerste keer werden wij geconfronteerd met het optreden van de Australische kakkerlak (*Periplaneta australasiae* Fabr.) in een keuken van een kazerne. Voordien waren de klachten terug te voeren op de aanwezigheid van planten, o.a. in tropische kassen, serres, e.d., waaraan schade werd veroorzaakt.
- Uit een van schapenwol geweven wandkleed, ter verfraaiing opgehangen in een burgemeesterskamer, ontvingen wij een aantal rupsen en volwassen exemplaren van de kleermot *Tineola bisselliella* Humm. De gebruikte wol wordt door de kunstenaars zelf geleverd en bewerkt; tevens behandeld tegen vretterij door insecten. Van de gebruikte middelen is niets bekend.

Mei

- Uit een bejaardentehuis ontvingen wij een volwassen exemplaar van de Surinaamse kakkerlak, *Pycnoscelus surinamensis* L. Na onderzoek ter plaatse bleek een aantal plantenbakken deze soort te huisvesten. Vervanging van de potgrond loste het probleem op.

Juni

- In deze maand werd door een aantal gezinnen overlast ondervonden van insectenbeten en jeuk, in een aantal gevallen veroorzaakt door de vogelmijt (*Dermanyssus gallinae* Deg.). Deze mijten leven uitsluitend van vogelbloed en kunnen in grote aantallen voorkomen in vogelnesten. Na het uitvliegen van de jonge vogels verlaten de mijten hun verblijfplaatsen op zoek naar andere gastheren, komen dan ook in slaapkamers (onder het pannendak) terecht en doen een proefbeet bij de mens. Aangezien er een grote onbekendheid is met dergelijke mens-belagende mijten, worden de klagers (patiënten) wel eens behandeld alsof er sprake is van schaamluis, kleepluis of schurfmijt. Deze behandelingen geven echter zelden enig resultaat.
- Naast de bovengenoemde vogelmijten waren in deze periode ook de zwaluwenwandluizen (*Oeciacus hirundinis* Jen.) actief. Klachten over hinderlijk optreden bereikten ons uit diverse plaatsen in Nederland.

- Een leerverwerkende industrie zond ons een aantal kevers, afkomstig uit de kisten, waarin een zending leder uit Madras (India) was verpakt. Vanuit het hout boorden de kevers zich door de rollen leer, waardoor deze min of meer waardeloos werden voor verdere verwerking. Het betrof hier waarschijnlijk de keversoort *Sinoxylon conigerem* Gerst. behorende tot de soortenrijke houtaantastende familie der Bostrychidae. Ter plaatse werd geadviseerd over de te nemen maatregelen; het is vrijwel uitgesloten dat genoemde keversoort zich in ons land kan handhaven.
- Een gezondheidsdienst verzocht ons om determinatie van een in hoofdhaar voorkomende luis. Het betrof exemplaren van de schaamluis, *Phthirus pubis* L., welke soort zelden op genoemd deel van het menselijk lichaam voorkomt.

Juli

- Wij ontvingen weer een exemplaar van de tekensoort *Rhipicephalus sanguineus* Latr. Het ziet er nog steeds naar uit, dat deze soort zich nu permanent in ons land heeft gevestigd.
- Uit een ziekenhuis werd een vliegenlarve opgezonden welke door een patiënt zou zijn uitgeplast. Betreffende made was de larve van de kleine kamervlieg, *Fannia canicularis* L. De larven ontwikkelen zich in allerlei rottend plantaardig materiaal, maar vooral ook in menselijke en dierlijke uitwerpselen. Hoewel het niet volledig is uitgesloten, valt aan te nemen, dat de bewuste made zich niet in de urinewegen van de patiënt bevond, maar naderhand in de urine terecht is gekomen.

Augustus

- Uitbundig en hinderlijk was het optreden van een mosmijtensoort, nl. *Humerobates rostromellatus* Grandjean. Op campings, in woningen en bedrijven trof men duizenden van deze diertjes ter grootte van een speldeknop aan. Hoewel afkomstig van met mos begroeide bomen, met mos bedekte platte daken etc., heeft men slechts tijdelijk overlast van deze mijtensoort.

September

- Het vochtige zomerweer droeg er toe bij, dat het aantal klachten over het optreden van vochtminnende insecten en mijten aanzienlijk groter was dan in de voorgaande jaren. Het betrof hier klachten over stofluizen (*Psocoptera*), vocht- en schimmelminnende kevertjes (*Cryptophagidae*, *Lathridiidae*) en vooral mijten (*Tyrophagus* spp., *Glyciphagus* spp.).

December

- Wederom kwam er een klacht over het optreden van een voor ons „nieuwe” tropische mierensoort binnen, nl. betreffende de soort *Hypoconerops punctatissima* Roger. Voor zover bekend komt deze soort in ons land af en toe voor in tropische kassen; in Londen daarentegen vrij algemeen in gebouwen, welke centraal verwarmd worden. Een bestrijdingsmethode met behulp van lokazen dient te worden ontwikkeld.

B. T. Bosman